Ч. 2. (156). Рік III.

Der Bund zur Befreiung der Ukraina • Zentralstelle für Deutschland.
B.D.I.C

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць . . . — м. 50 ф.
На 3 місяці. . . 1 » 50 »

(Ціна одного примірника 5 ф.)

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ НА ТИЖДЕНЬ.

РОЗСВІТ

Часопись громади „Самостійна Україна“.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Й АДМІНІСТРАЦІЇ:
«Ukrainisches Sekretariat»
Rastatt (Baden).

ВИДАЄ: ТОВАРИСТВО „УКРАЇНСЬКИЙ РУХ“.

Раштат, субота, 12. січня 1918

Всїм читачам та прихильникам „Розсвіту“ бажаємо з Новим Роком всього добра та скорого повороту на Рідну Землю.

Редакція „Розсвіту“ здоровить редакції:
„Вільного Слова“,
„Громадської Думки“,
„Рідного Слова“ та
„Розваги“
з українським Новим Роком.

Редакція „Розсвіту“.

З НОВИМ РОКОМ...

Під гук гармат, під людські хлипання й зойки, серед світової пожежі виринає з вічности **1918.** рік.

Малий ще, невинний та усміхнений наслїдник 1917. року бродить до нас глибоким снїгом, а в перевішеній через плечі торбинї несе нашу долю,—наше щастя, а може й горе...

Ех! коби то вгадати, що ворожить нам твоя загадочна усмішка, які подарунки несеш ти нам у своїй торбинї...

Твого батька,—царство йому небесне,—не хочемо лихим словом згадувати.

Хоч і непривітний був та до крови й слїз нечуткий, але все таки у своїх учинках послїдовний, а то й справедливий...

Для України він приніс скинення довголїтнїх московських кайданів, волю і свою державу...

В 1917. роцї сповнили ся пророчі слова Тараса Шевченка:

.....„Встане Україна
І розвіє тьму неволї,
Світ правди засвітить
І помолять ся на волї
Невольничі дїти“...

Сповнили ся й віщі слова Івана Франка:

....„Та прийде час і Ти вогнистим видом
Засяєш у народів вольних колї“...

А для втомлених війною народів 1917. рік на своїм склонї запалив надію на блаженний спокій і над українським містечком, Берестєм Литовським показав рожеву зірку мира...

А який буде **1918.** рік для світа та для нас?

В однїй пісенцї співаєть ся:

...„Доля тому дасть
Славу, волю й честь,
Хто здобуде її
У борнї, у борнї“...

До відважних світ належить, або,—як каже стара латинська пословиця: відважним і щастя помага...

Новорічня дитина тому вдїлить найбільше гостинців зі своєї торбинки, хто, не чекаючи, **сам по них підійде** та своє право зголосить.

Але з порожнїми руками до молодого Нового Року вибірати ся не можна...

Своє право на подарунки судьби ми мусимо доказати.

Війна навчила нас, що про долю народів рішає тільки **національна свідомість, єдність і зорґанїзована воля загалу,** де один стоїть за всїх, а всї за одного...

А прикмет цих, що світ підбивають, наберемо ся, коли понад своє власне добро полюбимо Рідний Край та всїх зрячих і незрячих синів його; коли всї станемо в один ряд **до працї на народнїй ниві, де ростуть уже квіти щастя і свободи.**

Наші брати, українські степові вірли, збудили застукану Москалями над Днїпром волю; дружнїми зусиллями поставили Рідний Край на ноги та привернули йому давню честь і славу...

З українською державою рахують ся зараз правительства й народи обох воюючих сторін.

Але, щоб придбане добро вдержати та закріпити, щоб до голосу України й на будуче світ прислухав ся, до цього треба **зєднання й напруження всїх українських сил, не виключаючи й наших тут в полонї, на чужинї.**

І скільки лиш обставини на те позволяють, ми повинні поспішно готовити ся на велике дїло, щоб в Новім Роцї (1918.) **обновленими вернути ся в Рідний Край...**

Ми повинні пильною наукою й спільним орґанїзацийним життям поквапно збагачувати своє дотеперішнє духове придбання, щоби при недалекім уже може повороті під рідну стріху, наша Ненька-Україна,—що недавно від слїз утерла ся,—могла нас привітати, як своїх вірних синів і як свідомих, підготовлених та корисних горожан вольної держави...

А. М.

УКРАЇНА НА ПОРОЗІ 1918. РОКУ.

Минув останнїй рік небуття українського народу. Розбивши скелю, що загороджувала йому шлях до кращої долї, він вступає в „Казку“, в край волї й національного творення. І цей нарід, що з безсилого раба, зробив ся паном у своїй хатї, приковує тепер до себе увагу майже всїх народів. Ще так недавно про його не тільки нїхто не знав, але й знати не хотїв, відмовляючи йому тих прав, що Українцям належали.

Та це все ми лишаємо по задї. Це буде „срамотня, давняя година“, яку вже не переживати муть будучі поколїння нашого народу.

І в наслїдок цього ми є горді!

Перед українським народом відкрив ся широкий шлях до творчої роботи, до роботи на основах національної волї й гідности.

Та хоч період тяжкої роботи-боротьби закінчуєть ся, то все таки перед нашим народом стоїть ще важна біжуча праця, яку він конче мусить виповнити. Виринає складна праця на полї міжнароднїх відносин, яку український нарід мусить провадити з таким самим завзяттям, як і боротьбу за свої природні права.

Українсько-большевицький конфлїкт (непорозуміння) тріває далї. Щоби осягнути свого й замісць Центральної Ради настановити на Українї свої „Ради робітників та салдатів“, Москалї намагали ся розєднати наш нарід своїми ріжними підступами. Вони в очах народнїх мас Центральну Раду освітлювали, як буржуазну установу, хотїли здескредитувати її в очах робочого люду й цим приневолити Центральну Раду, або слухати їх (большевиків), або забрати ся геть. Але свідомий український нарід має повну віру в своїх провідників і не пішов на московські хитрощі.

Скликаний на Українї зїзд робітників та салдатів, на який такі надії покладали Москалї, й який мав повалити Центральну Раду, вилив ся в урочисту демонстрацію (виявлення) української єдности й орґанїзації. Зїзд признав найвищим правительством України Центральну Раду.

І цим самим поборено одну з тих чергових препон, які так густо сиплять ся з півночі.

Між тим зусилля Української Центральної Ради створити для всієї Росії, загальне федеративне правительство не увінчали ся успіхом. Вони розбили ся по части о консерватизм південно-східних урядів, а по части о небажання петербурзького уряду уступити, кому б то не було владу зі своїх рук.

Така упертість і невміння країв Росії йти за вимогами часу, штовхнули Українську Центральну Раду на иньчий полїтичний шлях. Вона взяла на себе лише охорону інтересів Рідного Краю.

І так, як вся Росія стояла й стоїть перед можливістю мира, що мати ме великі й важні наслїдки для України, то Центральна Рада була приневолена в цїй справі мира виступити на самостійну дорогу.

Коли вона побачила, що Москалї, признавши всї права за Україною, розпочали переговори без усякого порозуміння з иньчими краями, тодї Центральна Рада поставила їх у повну неможливість робити це так, як вони того бажають: Вона проголосила румунський і південно-західний фронти українськими й заявила, що в справі цих фронтів вона переєправляти ме все сама. Москалї пробували ставити опір цьому. Але коли війська згаданих фронтів признали Центральну Раду, коли з України було виведено й розоружено неукраїнське військо та замінено українським, коли для охорони порядку в серединї краю було змобілїзовано „Вільне Козацтво“—тодї волею чи неволею петербурзький уряд згодив ся й на участь Центральної Ради в мирових переговорах.

Осягнувши згоду в цїй справі з боку петербурзького уряду, Центральна Рада ще не знала, як до цього поставлять ся иньчі учасники мирових переговорів, що скажуть на це осереднї держави. Задля вияснення позиції осереднїх держав, до Берестя-Литовського були вислані відпоручники, які передали заступництвам осереднїх держав ноту українського правительства. У цїй нотї говорить ся, що Унїверсалом із дня 7. падолиста ст. ст. 1917. року Центральна Рада проголосила Україну республикою й цим поставила її в міждержавне положення. Тому, аж до часу, коли в Росії буде установлено федеративне правительство, Ґенеральний Секретаріят вступає на дорогу самостійних міжнароднїх відносин. У звязоу з цим Ґенеральний Секретаріят уважає необхідним вияснити всїм державам і народам світа становище Української Народньої Республики до мирових переговорів.

На цю ноту осереднї держави відповіли, що вони визнають безумовну потребу присутности заступників Української Народньої Республики на мирових переговорах і радо їх зустрінуть у Берестю-Литовськім.

Таким чином осереднї держави офіціяльно згодили ся переговорювати з українським правительством у міжнароднїх справах.

І тут українське правительство осягнуло успіху, який, можливо, мати ме великий вплив на будуче міжнароднє положення України.

Крім того цей факт не двозначно свідчить про те, що Українська Народня Республика, це реальна сила, якою вже не можна легковажити, з якою треба рахувати ся. І о скільки „во время люте“ ми не мали відкритих прихильників нї прієтелїв, о скільки тепер наш нарід приковує до себе увагу цїлої Европи.

Наслїдком признаття з боку осереднїх держав за Українською Народньою Республикою права участи на мировій конференції було те,

що до Берестя-Литовського прибули заступники України, які вже беруть участь у мирових переговорах.

Докладних відомостий про домагання Українців ще немає, лише певне те, що вони домагають ся загального, демократичного мира.

Чи справа мира буде счасливо доведена на цей раз до кінця, чи ні, не можна з певністю сказати.

Але це певне, що мир уже не буде зроблений без участи українського народу.

Це є великий здобуток. Та здобувши собі належне місце серед ґруп держав, перед Українською Республикою лежить ще багато роботи над закріпленням і розширенням прав українського народу.

Ще багато нам прийдеть ся пережити добрих і гірких почувань, розчаровань і надій, але наш нарід піде без страху та вагання сміло й відважно в не зовсім ще відому будуччину.

Дряпіка.

Вісти з України.

Влада Української Центральної Ради.

Берлін, 8 січня. Приватна телеґрама доносить: Дотеперішній розвій українсько-російського спору скінчив ся значним успіхом українського уряду й послужив до зміцнення влади Центральної Ради. В більшій частині України російські війська порозброювано й повідсилано назад у Росію; большевицьких провідників та їх прихильників або арештовано, або прогнано. На румунському й підено-західному фронті Українцям теж удалось перемогти, хоч у деяких місцях доходило й до гарячої бійки. Більшість російських полків, які ще й після цього не хотіли покорити ся, розброєно.

Після вісток зі Стокгольму обидва фронти (румунський та півд. зах.) злучені в один, під командою, прихильного до українського уряду, ґенерала Щербачова. Таким робом український уряд має тепер під своєю владою здатну до бою й вимуштровану польову армію на фронті від Чорного моря аж до Припеті.

„Neue Bad. L. Ztg.“ ч. 15.

Україна й большевики.

Змагання Москалів, що до утворення на Україні спеціяльних робітничих та салдацьких Рад, які мали б видерти Українській Центральній Раді владу з рук,—скінчили ся нічим. Українське селянство, робітництво та жовніри визнали своїм єдиним представництвом Центральну Раду.

Переговори про полагодження українсько-большевицького конфлікту (спору) тривають далі. Часописи доносять, що в Смоленську відбули ся наради відпоручників Центральної Ради та большевицького уряду. Українці жадають цілковитого вивезення большевицьких військ із України та свобідного повороту тих українських військ, які перебувають по за межами України.

Большевицьке правительство згоджуєть ся пристати на ці домагання, під умовою, що Центральна Рада пропустить через Україну большевицькі війська, які направляють ся проти Каледіна.

Петербург, 3. січня. Петербурзька телеґрафічна аґенція доносить: Наколи офіціяльні представники Української Центральної Ради згоджують ся вести переговори з Радою народніх комісарів, котра признає незалежність Української Республики й признають діяльність своїх прихильників протиреволюцийною, то під такими умовами переговори були б дуже бажаними. Треба звернути увагу ще на те, що Рада народніх комісарів безумовно признає право всіх народів, в тім числі й українського, на повну державну незалежність. Повинні бути ужиті всякі заходи, щоб запобігти війні з Українською Радою, як що вона признавати ме діяльність Каледіна протиреволюцийною й не перешкоджувати ме війні з ним.

Рада народніх комісарів переконана, що Українська Центральна Рада поробить усі заходи, щоб оминути всякої боротьби поміж братніми народами. Рада народніх комісарів уважає необхідним навязати з Українською Радою постійні зносини, щоб усувати всякі непорозуміння, котрі були викликані політикою Української Ради відносно загального фронту й протиреволюцийних повстань Каледіна. Рада народніх комісарів пропонує Українській Центральній Раді обговорити справу умови на попередньо зазначених основах. Найкращим містом для ведення переговорів комісарі уважають Смоленськ, або Витебськ.

(„Fr. Z.“ ч. 6 з дня 6. січня 1918. р.)

Українська армія.

„Діло“ з дня 6. січня доносить, що Ґенеральний Секретаріят Української Народньої Республики послав телеґрафічний наказ таким особам:

1) Головнокомандуючому румунським фронтом;

2) Українському комісареві Каразеву;

3) Командуючому південно-західним фронтом;

4) Українському комісареві південно-західного фронту, Певному;

5) Штабові 34. корпуса;

6) Українському комісареві в Одесі—Поплавкові.

Цим наказом Ґенеральний Секретаріят установлює тимчасово однострій (форму) для української національної армії.

Він звучить так:

1) Всі салдати-козаки української республиканської армії мають одинаковий однострій;

2) До часу демобілізації лишаєть одностроєм української армії однострій російської армії, лише з такими змінами:

а) нараменники (погони) зносять ся;

б) рід оружжа буде визначати ся на ковнірі, якого край має бути обшитий жовтою смужкою. На горішнім краю пароль буде означати рід оружжа, а на долішнім стояти ме число, або назва відділу;

3) Відзнаки: для піхоти мають бути перехрестні кріси (ружжа), для кавалерії—шаблї, для артилерії й иньчих родів військ—ті самі відзнаки, які вони носили в російській армії;

4) Приналежність до української армії має визначувати ся срібною лентою, пришитою на зовнішній стороні правого рукава, вище ліктя; лента ця кінчаєть ся тупим кутом у напрямі рамени;

5) Підофіцерські степені встанавлюють ся такі: роєвик (отдельонний), четар (взводний), бунчужний (фельдфебель).

Офіцерські чини: полусотенний, сотник, курінний, осавул (підполковник), полковник, бриґадний отаман, дивізийний отаман, корпусний отаман, армейський отаман і фронтовий отаман.

Наказ Ґенерального Секретаря Петлюри.

З приводу останніх подій і діяльности Ради народніх комісарів у справі Української Народньої Республики, Ґенеральний Секретар військових справ, Петлюра, видав такий наказ українським військам:

Петербурзьке правительство вмішуєть ся в справи Української Народньої Республики, а прапорщик Криленко задумує послати свої війська на Київ і на Україну проти нас, та загрожує своїми військами нашим державним орґанам: Українській Центральній Раді й Ґенеральному Секретаріятові й взагалі всій Українській Народній Республиці.

Супроти цього ми, як один чоловік, повинні стати до боротьби. Ми повинні боронити свої села і край від розрухів. Ми повинні боронити своїх жінок, дітий і батьків від насильств.

І тому всім салдатам-Українцям наказую: ніяких розпоряжень прапорщика Криленка, народніх комісарів і большевицьких комітетів не виконувати.

Усі салдати-Українці підлягають через свої Ради лише Ґенеральному Секретаріятові для військових справ.

По одержанню цього наказу салдати-Українці мають негайно зорґанізовувати „Українську Командну Раду“ й зайняти відповідне становиско до народніх комісарів і до всяких большевицьких „Совєтів“.

Українцям-салдатам, які перебувають на північнім фронті наказую:

Все вище сказане має негайно перевести ся в життя. А з огляду на те, що ви в цей час стоїте недалеко від Петербурга, то маєте використати ваше положення.

З Петербурга летять погрози на Україну. Ви маєте ужити таких сил, щоби ці погрози на адресу Української Народньої Республики не пійшли далі самого Петербурга.

(„Діло“ з дня 1. січня 1918. р.)

Комітет охорони Українців.

„Робітнича Ґазета“ з дня 26. листопада ст. ст. доносить, що в Петербурзі, з огляду на тамошній нелад і можливість всяких погромів, Українці, які там мешкають, створили комітет охорони Українців.

Цей комітет складаєть ся з представників від українських властий, громадянських орґанізацій і військових відділів.

Комітет поставив своїм завданням не допустити до арештів і трусів серед Українців і в усяких випадках боронити права Українців у Петербурзі.

Комісар для українських справ подав до відома, що всі Українці, які приїздять до Петербурга, й бажають тут користувати ся правами Українців,—мають задля цього дістати посвідчення на письмі та звертати ся за відповідними документами в комітет охорони прав Українців, який містить ся при українському комісаріяті в Петербурзі.

Франція признає Українську Республику.

Женева, 8. січня. Часописи доносять, що після повідомлення французького міністерства внутрішніх справ, **Франція постановила признати фінляндську й українську республику.**

Признання довершить ся зараз же після того, як буде установлений найвищий комісаріят Антанту в Київі. У ноті про признання говорить ся, що Антант не має на меті розріжняти Росію, але там, де будуєть ся сильна урядова влада, Антант її підтримувати ме, щоб заснувати підвалини до будучої федеративної Росії.

(„Fr. Zeit.“, ч. 9).

Харківське правительство.

Недавно ґазети принесли вістку, що в Харкові дня 28. грудня створило ся нове правительство, яке,—мовляв,—перебірає в свої руки всю власть на Україні й касує дотеперішнє правительство Української Народньої Республики.

Народні комісарі з Петербурга щиро привітали це „нове правительство України“.

Тепер же справа утворення цього харківського правительства вияснюєть ся.

Воно створило ся так:

На нарадах всеукраїнського зїзду робітників, селян і салдатів, які тривали від 16. по 21. грудня, були присутні й большевики, котрі задумували забрати в свої руки власть у Київі. Але це їм,—розумієть ся,—не вдало ся.

Проти їх стояло на зїзді більше двох тисяч голосів.

І ось вони, діставши такого облизня в Київі, поїхали до Харкова.

Тут вони знайшли для себе кращі умови, бо в Харкові мешкає штаб большевицької армії й багато большевицьких салдатів, які відступили перед військами Каледіна. А крім цього вся управа в Харкові попала до рук большевиків та чорносотенців.

Користуючись цими умовами, большевики створили зі себе „правительство“ для Української Республики, але діяльність якого навіть не вийшла поза межі самого Харкова.

Про це утворення харківського правительства Українська Центральна Рада заявила у виданім нею комунікаті (офіціяльній заяві на письмі), що не має часу на будуче бавити ся подібними випадками, а що до цього невеличкого гуртка самозванців, то над ними має учинити ся розправа, як над ворогами, що стоять проти української революції й проти її здобутків.

А супроти того, що петербурзькі народні комісарі ставлять ся прихильно до харківського „правительства“, то це не лишить ся без відповіді й будуть пороблені відповідні кроки з найдальше йдучими наслідками.

(„Діло“ з дня 5. січня).

B.D.I.C

Вісти з Росії.

Російські Установчі Збори.

Петербург, 3. січня. Пет. тел. аґенція доносить: З огляду на те, що потрібне число послів до Установчих Зборів ще не досягнуто, тим більше, що певна скількість послів предложила свої мандати не по приписаній формі; далї, з огляду на те, що багацько послів до Установчих Зборів, котрі були приїхали в Петербург, поїхали назад, до дому, бо невідомо, коли власне має бути відкриття Установчих Зборів, а в кінці з огляду на те, що з перебігу виборів можна з більшою чи меньшою певністю передбачати, що після Різдва потрібне число послів буде досягнено,—Рада народнїх комісарів призначила зібрання Установчих Зборів на 5. (18.) січня 1918. р. Число послів, потрібних для того, щоб Установчі Збори мали уставодавчу силу, визначено на 400.

(„Arb. Zeit.“ ч. 6. з дня 6. січня 1918. р.)

Ціріх, 9. січня. Прив. тел. доносить: З Петербурга повідомляють що Керенський обіцює в липнї дати на Установчих Зборах звідомлення своєї полїтики від того часу, як він став мінїстром судових справ.

(„Bad. Pr.“ ч. 14. з дня 9. січня 1918. р.)

Петербург, 6. січня. Аґенція Ґаваса доносить, що в виборчих лїстах до Установчих Зборів, у Донській Окрузї, ґенерал Калєдін стоїть на першому місцї.

Петербург, 7. січня Аґенція Ґаваса доносить: Центральний Комітет обговорював і ухвалив декрет (постанову) Лєнїна про відкриття Установчих Зборів. Рівночасно обговорювало ся внесення соціял-революцийної партії про те, щоб Установчі Збори уневажнили заграничні довги Росії. Один большевик і один інтернаціоналїст виступали проти цього внесення, і доводили, що ця справа є дуже поважна. Прийняття такого внесення означало б боєве визвання всїх капіталїстів. Воно може викликати проти Росії подібну ж відплату та ворожнечу всїх французьких робітничих і демократичних верств, котрі мають велику частину російських цїнних паперів.

Внесення відкинуто.

Петербург, 5. січня. Народнїй комісар, Карелїн, провідник лївих соціял-революціонерів, переговорює зараз з Охерновим та з централею соц.-рев. партії, про те, щоб приєднати їх до себе на Установчих Зборах. Коли ці переговори доведуть до згоди, то вдасть ся врятувати Установчі Збори, і вони можуть тодї проводити корисну роботу. Коли ж нї, то Установчі Збори виступлять проти большевиків.

На випадок порозуміння, не має перешкоди проти негайного скликання Установчих Зборів.

Про повірку мандатів до Установчих Зборів сказав Карелїн, що уряд не може зробити нїяких уступок. По перед усього не хоче, щоб Збори розпоряжали також і узброєними силами. Зрештою, коли б Установчі Збори пішли проти демократії, вони б зараз утратили довіря народу.

У той час, як Карелїн подавав наведені пояснення, відбував засїдання Союз охорони Установчих Зборів. Зібрало ся коло 20 членів, щоб обговорити всї питання в справі відкриття Установчих Зборів. Аж ось жовнїри червоної ґвардії й матроси, під проводом комісаря Успенського, напали на салю й хотїли декілька осіб арештувати. В зібранню брали участь соц.-революцийні й демократичні посли, та делеґати від ріжних фабрик і полків. З причини обурення, яке повстало на засїданню, мусїв Успенський повернути назад. Потім прийшов комісар судових справ, Штайнберґ з лотиськими жовнїрами, щоб заарештувати Церетелї, Ґетту й Чернова, але ж їх там не було. Тодї зажадали всї присутнї члени Союза, щоб їх заарештовано.

Врештї большевики вийшли з салї й засїдання продовжувало ся.

Великий вибух.

Стокгольм, 7. січня. „Стокгольмс Тіднінґен“ доносить із Гапаранди: В ночі проти 25. грудня на одній залїзничній стації Росії трапив ся великий вибух. Два потяги з козаками, котрі були зовсїм готові до відїзду до дому, цїлком знищені. Сила вибуху була така страшна, що на окрузї, аж на два кільометри, все живе погибло. Убито 2000 козаків. Увесь запас мунїції південно-західнього фронту теж знищений вибухом.

(„Basl. Nachr.“ ч. 11. з дня 8. січня 1918. р.)

Суд над Брамсоном.

Петербург, 5. січня. Аґенція Ґаваса доносить: Революцийний суд хотїв засудити Брамсона, секретаря комітету оборони Установчих Зборів. Перед початком засїдання публика устроїла обвинуваченому овацію. Предсїдатель суду розпорядив ся, щоб публику викинути з салї, але це не вдало ся. Потім предсїдатель пробував вивести Брамсона, але делеґати зі фронту обступили його й взяли в оборону. Нарештї таки Брамсона виведено з салї, в котрій потім слухачі відбули збори.

(„Bacl. Nachr.“ ч. 9. з дня 6. січня 1918. р.)

Замордовання ґенерала Коровіченка.

Берн, 6. січня. Російське пресове бюро доносить, що в Ташкентї в жорстокий спосіб замордовано ґенерала Коровіченка, котрого Керенський назначив командуючим у центральній Азії. Коровіченко був відомий адвокат, належав до народньо-соціялїстичної партії, був під судом за те, що свого часу підписав протест проти дїла Бейлїса. Підбурена большевиками товпа замордувала ґенерала. За „вступну плату“ 30 копійок пускали здичілих людий до помешкання, де на долївцї лежав умираючий, щоб плювати йому в лице. Місцева влада, зложена виключно з большевиків та лївих соціялїстів-революціонерів, не мішала замордуванню ґенерала.

(„Basl. Nachr.“ ч. 11. з дня 8. січня 1918. р.)

Мирові вісти.

Участь України в мирових переговорах.

Берестє-Литовське 3. січня 1918.

У розмові з кореспондентами часописий українські делеґати заявили, що від тепер Україна виступає самостійно на шлях міжнароднїх видносин. На жаль нїмецька преса,—як зазначили делеґати,—дуже зле освідомлена про дїйсний стан річий в Українській Республицї.

Так на приклад нїмецьке суспільство впроваджено в блуд неправдивими, а часто зовсїм видуманими, вістками про взаїмні відносини між Україною та Францією й Анґлїєю, (яких, значить, не було).

Україна під час розпочаття війни не була ще самостійною, а через те не брала нїякої участи в підтримуванню та поширенню воєнної пожежі. Одначе тепер, коли Україна вже створила у себе самостійну, сильну державу, вона хоче як найскоріще заключити демократичний мир, і тяжко буде кому небудь зіпхнути її з цього шляху.

Українцї взявши ся так гаряче за самостійне створення свого державного існування, знали, що тільки тодї, як заключить ся демократичний мир, забезпечуючий господарські та державові інтереси України,—почнеть ся нова пора в життю Української Народньої Республики, пора розцвіту усїх пригнїчених досї та ще невикористаних життєвих сил народу, що пірвав на собі кайдани неволї.

Українські делеґати мають надію, що у мирових переговорах вони зможуть іти у згодї з представниками Ради народнїх комісарів.

Через кілька днїв мають приїхати й иньші члени делеґації з предсїдателем.

(„Bad. Pr.“ ч. 6. з дня 4. січня 1918.)

Берлїн, 7. січня. Аґенція Вольфа доносить, що в Берестї Литовськім очикують приїзду решти делеґатів з України. Провідником делеґації є Голубович, Ґенеральний Секретар торговлї та промислу.

Базель, 7. січня. Прив. тел. доносить: Українська аґенція в Київі повідомляє, що поміж большевиками й Україною дійшло до згоди. Україна за згодою уряду Лєнїна і представників осереднїх держав брати ме участь у мирових переговорах у Берестї Литовськім.

У нотї українських делеґатів виставлені ось які умови: Україна жадає:

1) щоб був заключений загальний мир між воюючими сторонами;

2) щоб за всїми народами була признана повна автономія й забезпечене самостійне існування;

3) не повинно бути нїяких відшкодовань нї иньчих заплат;

4) всї держави світа повинні признати самостійність Української Республики, котра має свій власний уряд, свою власну армію і своє власне дипльоматичне представництво;

5) большевицька урядова влада не має признання на Українї; вона має силу тільки на Московщинї;

6) мир повинен бути підписаний представниками всїх самостійних республик, котрі творять федеративну Росію;

7) Українська Республика, від котрої тепер заложить український фронт, котра через представників свого уряду, який боронить народнї інтереси України, самостійно виступає в міжнароднїх справах, повинна брати участь нарівнї з иньчими державами у всїх мирових переговорах, конференціях та конґресах.

„Fr. Ztg.“ ч. 8. з дня 8. січня 1918. р.

Мирові переговори з Україною.

Берестє-Литовське, 5. січня. Бюро Вольфа доносить, що вчора й сьогодня в Берестї-Литовськім відбували ся з українською делеґацією необовязкові наради, які мали задовольняючий перебіг.

(„Fr. Z.“ ч. 7. з дня 7. січня 1918. р.)

Берн, 5. січня. Прив. тел. доносить про те, що російський співробітник „Бунду“ пише про українських делеґатів в Берестї - Литовськім:

Перш усього звертає увагу струнка постать молодого, яких 30 лїт, українського національного революціонера, Н. М. Любинського, котрий мав бути в Берестї-Литовськім уже на переговорах про перемирря, як представник України від румунського фронту, але опізнив ся. Любінський обстоює твердо те, що вся влада на Українї повинна належати тільки Українській Центральній Радї, а українське військо повинно творити національну військову силу.

Український соц.-револ., А. А. Севрюк стоїть перед усїм за безумовним скликанням українських Установчих Зборів. Підпоручник М. Н. Полозов, це відомий український соц.-рев. і фаховець в земельній справі, а М. Ф. Левицький заступає в Українській Центральній Радї чернигівський комітет.

(„Fr. Z.“ ч. 7. з дня 7. січня 1918. р.)

Ріжні вісти.

Росія признає независимість Фінляндії.

Петербург, 2. січня. Петербурзька телеґрафічна аґенція доносить, що Рада народнїх комісарів (теперішне російське правительство, Ред.), як відповідь на домагання фінляндського правительства,—признання независимости фінляндської республики, внесла, згідно зі засадою вільного самовизначення народів у головнім виконавчім комітетї такі предложення:

1. Признання полїтичної независимости фінляндської республики.

2. Установлення в порозумінню з фінляндським правительством окремої комісії з представників обох країв задля випрацьовання способів віддїлення Фінляндії від Росії.

ВІЙНА.

(На підставі нїмецьких звідомлень).

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ.

Спробу Анґлїйцїв вдерти ся в нїмецькі окопи, на північний схід від Іпру, відбито.

На Фляндрийськім фронтї, біля Камбре оживлена дїяльність артилєрії.

На иньчих фронтах нїчого нового.

З таборового життя.

Ґенеральна Рада. У пятницю, 4. й суботу 5. січня відбуло ся засїдання Ґенеральної Ради.

На денному порядку були поставлені точки:

1) читання протоколу.

2) Звідомлення Ґенеральн. Старш. й Ґенер. Контролї.

3) Справа виборів до Центрального Комітету й Ґенеральної Ради.

4) Вільні внесення.

Відкривши засїдання, предсїдатель Ради, т. Рожко виголосив коротку та щиру промову, в якій подав до відома, що в Берестє Литовське приїхали вже укрїнські делеґати для участи в мирових переговорах і це перший раз виступає Україна, від 250 лїт неволї, як вільна, незалежна республика на міжнароднїй арені. Цю вістку повітали всї присутнї гучними оплесками й словами: „Слава Українській Республицї, слава її провідникам“.

Звіт Ґенеральної Старшини дав голова, т. Хоменко.

На початку свого звіту він торкнув ся чисто технїчних справ, які приходило ся виконувати Ґенер. Старшинї; при чім деякі справи зістали ся невиконані, або виконували ся поволи через труднощі, незалежні від Ґенеральної Старшини.

Далї повідомив, що Ґен. Старш. по нарадї ухвалила відкрити школу в кустарнї й гончарнї, куди приймати муть ся й не фаховцї.

В справі памятника, маючи на увазї недобір до 1000 мар. на будівлю його, Ґенер. Старш. ухвалила цї гроші визичити зі своєї каси з тим, що вони згодом будуть назад повернені, а саме спілкою „Єдність“.

Цими днями прийшов лист від „Союза“ в якому згадуєть ся, що свого часу наша Ґенер. Старш. дала згоду на покупку машини до писання для громади в Білій, але такої ухвали нїгде не знайдено.

Одначе машина ця вже куплена, й Ґенер. Старш. не маючи гроший, ухвалила роздїлити весь кошт машини на 4 українські табори.

Також ухвалено зробити реорґанїзацію запомог, бо спосіб, якого ми придержували ся до цього часу, показав ся непрактичним. На основі проєктованої зміни, кожна орґанїзація, починаючи з місяця лютого, мала б сама призначувати й видавати запомоги своїм членам, а від Ґенер. Старш. діставали б, після затвердження Ґенер. Радою, лише ті робітники, котрі працюють у нїй.

До Ґенер. Старш. цими днями надійшли від громади полонених офіцерів-Українцїв табору Ґановер-Мінден два листи, в яких ця громада просять: 1) дати згоду на приїзд у наш табор своїх членів для громадської працї й 2) поробити заходи, аби на міжтаборовій конференції могли брати участь і представники офіцерського табору Ґановер-Мінден.

В справі переїзду до нашого табору Ґ. С. дала згоду на прибуття лише вчителїв; що до участи на конференції, то позаяк це справа „Союза“, прохання передано до Централї.

По звітї розвинула ся широка дискусія над ухвалами Ґ. С. в справі запомог, машини й офіцерів з Ґановер-Міндену, після якої Ґенеральна Рада прийняла ухвали Ґенер. Старшини.

Далї дав звідомлення т. Сїмович про свою поїздку до Берлїна, що прийнято до відома, як звіт Ґенеральної Старшини.

За пізнїм часом засїдання відложено на четвер 10. січня на 7. год. вечора.

На прикінцї голова Ґенеральної Старшини, т. Хоменко й референт, т. Сїмович побажали присутнїм як найкраще провести Різдвяні Свята. Левко.

Різдвяне свято в таборі. 25. грудня, в 1. день Свят від 11. години ранку почали збірати ся в кімнату при Великій Салї робітники ріжних таборових орґанїзацій для взаїмного поздоровлення зі святами.

Кімната була гарно прибрана; свіжими гиллями ялини були уквітчані стїни й потрет проф. Грушевського; попід стїнами роставлені столи, а по серединї красувала ся убого прибрана ялинка. Майже всї запрошені зійшли ся вже до 11. год. й чекали початку...

Від командантури прийшов сотник Швайцер поздоровив всїх зі святами, побажав найкращаго проведення останнього Різдва на чужинї й в полонї, та висказав надію, що друге Різдво зустрічати мемо вже в ріднім, вільнім краю.

Від імени громади вітав і дякував йому голова, т. Хоменко. Далї промовляли: референт „Союза“, др. Сїмович, проф. Миколаєвич, Петровський і Осадчий. Хор проспівав „Рожество твоє, Христе Боже“, потім заколядував дещо і закінчив „Молитвою за Україну“.

На прикінцї всї проспівали „Ще не вмерла Україна“ й „Не пора, не пора“.

Так в тїсному гуртку таборові робітники щиро й тепло вітали друг друга зі святами, бажали собі від щирого серця всього найкращого, а Рідному Краєві закріплення здобутої волї й ще більшого щастя, та в кінцї з рожевими надїями розійшли ся по бараках.

Цього ж дня від 6. годинї вечора влаштовано Свято з ялинкою для цїлого табору.

Рівно в 6. год. без звичайного спізнення, саля вже була повна.

Спішно уквічувала ся, чому то до цього часу неприбрана ялинка.

В салї вже було декілька нїмецьких офіцерів. Приїхав командант... В салї стихло... „Здорові Українцї, зі Святами Різдва здоровлю Вас“,—сказав ґенерал.

—Щиро дякуємо—відповіли присутнї.

Підняла ся занавіса й голова, т. Хоменко, привітавши команданта й иньших нїмецьких гостий, поздоровив зі Святами всїх присутнїх, побажав як найкраще провести це Різдво. З цїєї промови й почало ся Свято.

Хор проспівав Різдвяний тропар, проколядував „Видить Бог“ „У Вефлеємі“, „Небо й земля“ й др., а в перервах грала струнна орхестра.

Святочну промову виголосив проф. Миколаєвич, висказавши повну надію на кращу долю й скорий поворот у Рідний Край.

Тов. Кулинич, Берменсон і Іванів продеклямували декілька віршів. Під кінець т. т. артисти виставили „Різдвяну Ніч“—жарт на 1 дію Старицького.

Сама по собі весела, влучно й з умінням виконана ця пєса оставила по собі гарне вражіннє у присутнїх. Особливо тїшили ся всї народнїми танцями т. Іванова, якого кілька разів визивали на сцену.

На прикінцї показали перший раз після довгої перерви в нашім таборі, кінові картини—одначе за пізнїм часом не всї фільми були використані.

Взагалї свято пройшло гарно й лишило приємні враження в кожного з присутнїх.

Левко.

Різдвяне свято в лязаретї. В цей великий день наша громада не забула помянути й хорих у лязаретї.

Від 3. годинї з полудня в шкільній салї лязарету зібрали ся всї хорі, як наші так і Італїйцї. Прийшло декілька т-шів із табору, а також і цивільні з міста.

На початку т. Биховенко в імени хорих лязарету привітав гостий й дякував громадї, що їх, хорих, одрізаних від табору, не забули й прийшли розважити. Опісля голова табору, т. Хоменко здоровив хорих зі Святами, бажав найкращого проведення їх, й скорого повороту в Рідний Край.

Далї мав промову референт лязарету, проф. Миколаєвич. Він потїшив хорих тим, що в найближчім часї вони повернуть до дому,—в рідну, відновлену й вільну Україну.

Хор проспівав „Різдвяний тропар“, і деякі колядки, а т-ші артисти виставили „Різдвяну Ніч“—жарт на 1 дію Старицького.

Не дивлячись на деякі промахи співаків і артистів, свято пройшло гарно й задоволило хорих.

Театер. Дня 8. січня Драматично-Музичне Товариство в свій бенефіс виставляло історичну драму, „Ґандзя“ з часів руїни (1663—1687. р.—Івана Тобілевича.

Сама по собі ця драма задля постанови на нашій сценї є за важка.

І виконана вона нашими таборовими артистами, не можно сказати, що гарно.

А перша дія цїєї драми проведена на сценї рішуче за слабо.

Драматично-Музичне Товариство, влаштовуючи для вистави цю драму, та ще в свій бенефіс, мусїло б віднести ся до постанови її серіознїще й більше готовити ся до неї.

Майже на кожнім кроцї помітно було, що котрий небудь з товаришів артистів не знав слів своєї ролї; хапав чужі слова й говорив їх навздогад, як попало.

А про масові сцени, то про них нема чого й згадувати. Вони проведені низче всякої критики.

Але цього всього не можно сказати про гру поодиноких товаришів-артистів, які брали участь у виставі „Ґандзя“. Деякі з них серіозно підготовлювали себе до вистави.

Це треба замітити про гру тов. Іваніва, що виконував ролю полковника Пива-Запольського, героя самої драми. Тов. Іванів цїлком почував себе у цїй ролї. Його рухи, поводження на сценї, розмова, та ще до цього чудове убрання, лишили по собі багато гарного враження й публика з захопленням стежила за грою тов. Іваніва.

Також гарно й природно проведена роля „Ґандзї“, героїнї драми. Цю ролю проводив тов. Берменсон, який своєю грою в четвертій дії, коли Ґандзя убиває себе, побачивши свого чоловіка, Пива-Запольського мертвим, заставив публику, не чикаючи кінця дії, громовими оплесками нагородити себе.

Не можно також обминути мовчанкою тов. Тертичного. Тов. Тертичний, що виконував ролю Пелеха, кошового атамана при гетьманї Ханенкові, провів свою ролю досить гарно, й що до виконононання її, то не можна зробити йому майже нїякого закиду, хоч правда в деяких місцях тов. Тертичний почував себе непевним.

Без жадного закиду провів тов. Рясний ролю Жида в першій дії, і майже таксамо ролю гетьмана Ханенка в других діях.

Задовольняюче виконали свої ролї тов. Денисенко, що грав полковника при гетьманові Дорошенкові; тов. Шилїн, який виконував ролю жінки Жида, шинкарку Ривку, а також і т. т. Чмир, Калиниченко Загурський, що грали дївчат.

Решта ролїв проведена товаришами то заслабо, то цїлком неможливо.

Павлуша.

Із робітничих команд.

Гурток „На чужбинї“, на ком. № 861. в Eichstetten, існує з 18. падолиста минулого року. Провадять ся курси: початкової грамоти й аритметики для неграмотних й малограмотних; маєть ся гарна бібліотечка, що помагає, як слїд вести освіту між членами, яку головним чином поставив своєю метою гурток. З повідомлення видно, що ініціятори багато працювали над самоосвітою й тепер з успіхом працюють над освітою своїх товаришів. Гурток складаєть з 28 чоловік; головою є т. Докучаїв, писарем—т. Білоконь і скарбником—т. Сикеран.

Товариство „Національна Праця“ на ком. № 454. заснувало ся 16. грудня минулого року, поставивши своїм завданням проводити національно-полїтичну освіту між членами шляхом орґанїзацийного життя й ознайомлення з національним питанням на основі відповідних книжок і часописів, читань і дискусій. Товариство налїчує 30 членів, має касу й бібліотеку. Головою є т. Бойко, секретарем—т. Косик, скарбником—т. Якубчик.

Гурток „Вечерницї“ заснував ся на ком., число 1663. в Gotlenheim 16. грудня минулого року. Завдання гуртка освідомити членів національно, полїтично й економічно, (як зазначено в повідомленнї). Що вечора влаштовують ся читання на названі теми й обговорюють ся події, про які доносять часописи.

Більшість працї лежить на т. Найманові, який є провідником гуртка; відносно управи нїчого не повідомляєть ся.

Посмертні згадки.

Пол. **Степан Сапитоненко** хлїбороб, зі с. Гульзівки, звенигородського повіту, київської ґуб., помер 3. січня н. ст. 1918. р. в таборовім лязаретї. Він належав до 260. російського полку, першої роти.

Пол. **Степан Ткачук**, хлїбороб зі села Байбизовки, балтського повіту, подільської ґуб. помер дня 4. січня н. ст. у таборовім раштатськім лязаретї.

Земля їм пером!

ОПОВІСТКИ.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Пол. **Митрофан Нагурний**, ч. 8257, відкликуєть ся на оголошення родича Миколи Доменого, ч. 25766 і т. Сафрона Лисогора, ч. 8153. Повідомляє, що живий, здоровий і дякує з найкращими бажаннями.

Пол. **Захар Дмитрович Юресько**, ч. 23020, херсонськ. ґуб., ананївського пов., Мостової вол., д. Дворянки, шукає племінника, Петра Григоровича Коваля; просить відгукнути ся на адресу фрайштатської часописї „Розвага“.

Пол. **Трохим Дроздов**, ч. 24817, херсонської ґуб., олександрийського пов., Новопрагневської вол., с. Головківки, шукає рідного брата, Василя Дроздова, котрий знаходить ся в полонї в Австрії. Просить редакцію „Розваги“ передрукувати.

Редаґує комітет товариства „Український Рух“. Із друкарнї «Союза Визволення України» в раштатськім таборі.